

El primer record de Virginia Woolf

Els esdeveniments volen dir molt poc si no sabem primer a qui li han passat

Virginia Woolf va escriure *Un esbós del passat*

(<http://www.vienaeditorial.com/mostrarllibre.asp?ididioma=1&idllibre=1131>) (Viena Edicions) entre l'abril de 1939 i el novembre de 1940, mesos abans de suïcidar-se. Hi reviu fragments d'infantesa, escenes de tensió familiar degudes al caràcter despòtic del seu pare i els seus germans grans, però també hi reflexiona sobre com va néixer el seu desig d'escriure i la construcció dels records a la memòria, amb la seva veu més íntima i propera.

Virginia Woolf Foto: George Charles Beresford - Filippo Venturi Photography Blog - Viquipèdia

Fa un parell de dies -el diumenge 16 d'abril de 1939, per ser precisos-, la Nessa em va dir que si no em posava a escriure unes memòries immediatament, d'aquí a no res seria massa vella. Tindria

<https://www.catorze.cat/noticia/10568/primer/record/virginia/woolf>

vuitanta-cinc anys i ho hauria oblidat tot, com en el cas infeliç de Lady Stratchey. Ara que estic cansada d'escriure la vida d'en Roger, potser intentaré dedicar un parell o tres de matins a fer-ne un esbós. Se'm presenten diverses dificultats. En primer lloc, l'enorme quantitat de coses que puc recordar; en segon lloc, la quantitat de maneres diferents amb què es poden escriure unes memòries. Com a gran lectora de memòries, en conec unes quantes. Però si em poso a examinar-les i a analitzar-ne els mèrits i els defectes, els matins -no puc dedicar-n'hi més de dos o tres com a màxim- se m'hauran esfumat. Així, doncs, sense aturar-me a triar la manera, amb el convenciment segur i cert que es trobarà a si mateixa - i si no, no hi fa res-, començo: el primer record.

És de flors vermelles i morades sobre un fons negre: el vestit de la mare; ella estava asseguda o bé en un tren o bé en un autobús, i jo a la seva falda. O sigui que veia flors de molt a prop; i encara puc veure el morat, el vermell, el blau, em sembla, contra el negre; eren anemones, diria. Potser anàvem camí de Saint Ives, encara que el més probable, perquè per la llum devia ser al vespre, és que tornéssim a Londres. Tanmateix, artísticament és més convenient suposar que anàvem a Saint Ives, perquè això em portarà a un altre record, que també em sembla el primer record i, de fet, és el més important de tots els meus records. Si la vida té una base sobre la qual se sosté, si és una copa que vas omplint, omplint i omplint, llavors no hi ha dubte que la meva copa se sosté sobre aquest record. És el record de ser al llit de l'habitació dels nens, a Saint Ives, mig adormida mig desperta. És el record de sentir com rompien les onades, una, una altra, una, una altra, i enviaven l'esquitx d'aigua a la platja, i després com rompien, una, una altra, una, una altra, darrere d'una persiana groga. És el record de sentir com la persiana arrossegava per terra el petit aglà de l'extrem de la corda quan el vent la feia volar cap enfora. És el record d'estar ajaguda, de sentir aquests esquitxos i de veure la llum, i de sentir que és gairebé impossible que jo sigui aquí; el record de sentir l'èxtasi més pur que sóc capaç de concebre.

Podria passar-me hores mirant d'escriure això com s'hauria d'escriure, per transmetre la sensació que fins i tot en aquest moment experimento amb tota la força. Però fracassaria (llevat que tingués una sort meravellosa); goso dir que només aconseguiria tenir aquesta sort si hagués començat descrivint la Virginia mateix.

I aquí em trobo ara amb una de les dificultats de l'escriptor de memòries -una de les raons per les quals, malgrat haver-ne llegit tantes, moltes són un fracàs. Deixen fora la persona a qui li passen les coses. La raó és que és molt difícil descriure un ésser humà. Diuen: «Això és el que va passar», però no diuen com era la persona a qui li va passar. I els esdeveniments volen dir molt poc si no sabem primer a qui li han passat. Qui era jo llavors? L'Adeline Virginia Stephen, la segona filla d'en Leslie i la Julia Prinsep Stephen, nascuda el 25 de gener del 1882, descendent d'un gran nombre de persones, algunes de famoses, d'altres de desconegudes; nascuda amb moltes vinculacions, no de pares rics, sinó de pares benestants, nascuda en un món de finals del segle XIX molt comunicatiu, culte, epistolar, propens a fer i rebre visites, eloqüent; de manera que, si volgués prendre'm la molèstia, podria escriure molt no només sobre la meva mare i el meu pare, sinó també sobre oncles i tietes, cosins i amics. Val a dir que no sé quant de tot això, o quina part de tot això, em va fer sentir el que vaig sentir a l'habitació dels nens de Saint Ives. No sé fins a quin punt soc diferent d'altres persones. Aquesta és una altra dificultat de l'escriptor de memòries. Tanmateix, per descriure's una mica amb sinceritat s'ha de tenir un terme de comparació; ¿era llesta, estúpida, bonica, lletja, apassionada, freda, jo...? En part pel fet de no haver anat mai a escola, de no haver hagut de competir mai amb nenes de la meva edat, mai no he pogut comparar el meu talent i els meus defectes amb els dels altres. Però, evidentment, hi havia una raó externa per a la intensitat d'aquesta primera impressió: la impressió de les ones i de l'aglà de la persiana; la sensació, com me la descriu de vegades a mi mateixa, de jeure dins d'un gra de raïm i veure-hi a través d'una pel·lícula de groc semitransparent es devia, en part, als molts mesos que passàvem a Londres. El canvi d'una habitació infantil a l'altra era un gran canvi. I també hi havia el llarg trajecte amb tren, i l'excitació. Recordo la foscor, els llums, l'enrenou a l'hora de pujar a dalt per anar a dormir.

Però, per centrar-me en l'habitació dels nens: tenia un balcó, amb una partició, que donava al balcó de

l'habitació del pare i la mare. La mare sortia a la seva part del balcó amb una camisa de dormir blanca. A la paret hi creixien passioneres; eren grans flors estrellades, amb vetes morades i grans capolls verds, alguns de buits, alguns de plens.

Si fos pintora, pintaria aquestes primeres impressions de groc pàl·lid, platejat i verd. Hi havia la persiana de groc pàl·lid, el mar verd i el platejat de les passioneres. Pintaria un quadre de forma esfèrica, semitransparent. Pintaria un quadre de pètals corbats, de clofolles, de coses que fossin semitransparents; faria formes corbades que deixessin passar la llum, però sense un contorn clar. Tot seria gros i en penombra, i el que s'hi veiés també se sentiria; els sons travessarien aquell pètal o aquella fulla, sons indistingibles de les imatges. So i imatge sembla que formen aquestes primeres impressions a parts iguals. Quan penso en la primera hora el mati al llit, també sento el grall de les cornelles que cauen des de molt amunt. Sembla que el so caigui a través d'un aire elàstic i enganxós, que el sosté enlaira, que impedeix que sigui agut i clar. La qualitat de l'aire sobre Talland House semblava que suspengués el so, deixava que s'enfonsés lentament, com si hagués quedat enxampat en un vel blau enganxifós. El grall de les cornelles és part del rompiment de les onades -una, una altra, una, una altra- i de l'esquitx quan l'onada reculava i tornava a agombolar-se, i jo jeia allà mig desperta, mig adormida, respirant un èxtasi que no sóc capaç de descriure.

Un esbós del passat
(<http://www.vienaeditorial.com/mostrarllibre.asp?ididioma=1&idllibre=1131>)

© del text: Virginia Woolf
© de la traducció: Dolors Udina
© de l'edició: Viena Edicions, 2018